

Dôstojná rozlúčka s pánom farárom Stanislavom Radvanským po ukončení jeho dlhoročného pôsobenia vo farnosti Nižná Šebastová

Po takmer štrnásťročnom pôsobení vo farnosti Nižná Šebastová ukončil pán farár Stanislav Radvanský koncom júna 2025 svoju kňazskú misiu medzi nižnošebastovskými farníkmi. Rozlúčkovú svätú omšu v miestnom chráme Najsvätejšieho Mena Ježiš a Mária odslúžil v nedeľu 29. júna 2025. Po naplnení „šebastovskej misie“ sa rozhodnutím nadriadeného cirkevného orgánu (Biskupského úradu v Košiciach) jeho novým pôsobiskom stala farnosť Nanebovzatia Panny Márie v Sečovciach.

V závere slávnostnej svätej omše predniesol kultivovaný a obsahovo nasýtený ďakovný prejav za veriacich farnosti Nižná Šebastová a jej bývalých filiálok Vladimír Pončák. Uvádzame ho v plnom znení (s drobnými štylistickými úpravami):

Milý náš pán farár Stanislav, dnes sme sa tu zišli, aby sme sa pred Vaším odchodom do novej farnosti s úctou a vďačnosťou rozlúčili s Vami, našim drahým duchovným otcom. S hlbokým rešpektom si uvedomujeme, že Vaše pôsobenie v našej farnosti bolo požehnaním, ktoré zasiahlo srdcia mnohých z nás. Keď ste k nám prišli, otec Stanislav, doniesli ste so sebou pokoj, múdrosť a otvorené srdce. Farnosti prechádzajúcej náročným obdobím ste priniesli istotu, jednotu a nový začiatok. Ďakujeme Vám za všetky sviatosti, ktoré ste nám s láskou sprostredkovali – krsty, sobáše, pohreby, ale aj sviatosti zmierenia. Spreádzali ste nás v radoostiach, ale aj vo chvíľach smútku. Vaše kázne boli oporou a umocnením vo viere a Vaše požehnanie znamenalo viac, než sa dá vyjadriť slovami.

Vďaka Vašej pastoračnej starostlivosti sa v našej farnosti zrodili aj dvaja novokňazi. Je to dar, ktorý presahuje generácie. Ale aj prvé sväté prijímania a birmovky, na ktoré ste dohliadali boli pre deti a mladých veriacich hlbokým zážitkom a krokom dozrievania vo viere. V priebehu Vášho pôsobenia sa pri Vás vystriedalo sedem kaplánov; jeden z nich prišiel k nám ako novokňaz. Pod Vaším vedením rástli, nielen ako kňazi, ale aj ako ľudia. Bolo obdivuhodné sledovať ako ste im odovzdávali skúsenosti, trpezlivo ich viedli a vytvárali priestor, aby sa mohli rozvíjať v službe Bohu. Chcem spomenúť aj obdobie zákernej pandémie, keď boli zatvorené kostoly. Aj vtedy ste našli spôsob, ako sa nám prihovoriť a sprostredkovať Božie slovo prostredníctvom internetu. Vaše kázne, požehnanie, úsmev a zamávanie akoby znamenalo: „Nebojte sa, Pán Boh je s nami.“

Vaša práca sa však nezastavila iba pri duchovnom vedení. V zmysle latinského motta Ora et labora (modliť sa a pracovať, lebo práca je oslavou Boha), ste krok za krokom rozvíjali našu farnosť; opravila sa fara, kostol dostal novú strechu. Bola to práca, nielen finančne nákladná, ale aj náročná na Váš čas a sily, ktoré ste tomu venovali, za čo Vám patrí naše vrúcne poďakovanie. Organizačne zaiste náročné bolo aj rozdelenie našej farnosti a ďalšie aktivity pod Vaším vedením. Farská záhrada sa premenila na živý priestor na stretávanie sa farníkov. Farské spoločenstvo ožilo aj vďaka Vašej snahe organizovať farské púte a farské dni. Spomenúť treba aj obnovu ateliéru, ktorý dal nášmu spoločenstvu nový rozmer. Je naozaj obdivuhodné s akou zanietenosťou ste sa pri všetkých uvedených aktivitách neustále venovali a venujete miestnej cirkevnej i svetskej histórii. Viedli ste nás k uvedomovaniu

Vladimír Pončák pri prednese rozlúčkovej reči pánovi farárovi Stanislavovi Radvanskému. Foto: M. Bilý

si našich koreňov; k tomu, aké je dôležité vážiť si odkaz našich predkov.

Otec Stanislav, boli ste svetlom našich životov, prinášali ste nám Božie slovo, učili ste nás ako žiť v pokoji, láske a viere. Vaše slová boli vždy povzbudením, Váš úsmev znamenal nádej a Vaše skutky sú dôkazom Vašej neochvejnej oddanosti v službe Bohu a ľuďom.

Napriek smútku z Vášho odchodu do novej farnosti Vám prajeme, aby ste sa dokázali aj tam dotknúť toľkých srdc ako u nás. Verte, našich srdc ste sa nielen dotkli, v našich srdciach raz a navždy zostávate. Nech Vás na ďalšej ceste životom aj v novej farnosti sprevádza dobrotivý Pán Boh, nech Vás ochraňuje najsvätejšia Panna Mária a náš pán Ježiš Kristus. Nech Duch Svätý vedie Vaše kroky, to Vám s veľkou vďačnosťou za všetko čo ste pre našu farnosť vykonali v modlitbách vyprosujú nielen naši farníci, ružencové bratstvo, farská ekonomická a pastoračná rada, ale aj ľudia z okolitých novovzniknutých farností, ktoré boli až do rozdelenia súčasťou našej farnosti.

Drahý náš pán farár Stanislav, budete nám chýbať. Nech Vám Pán oplatí Vašu vernosť stonásobne a nech Vás žehná. Veľká, preveľká vďaka, milý náš pán farár.

Stručnú bilanciu svojho dlhoročného účinkovania vo farnosti Nižná Šebastová predstavil aj duchovný otec Radvanský v rozlúčkovom príhovore svojim farníkom publikovanom v 22. čísle nedeľného **Farského listu** z 29. júla 2025. Za ten čas, ako v ňom konštatuje, sa udialo veľa (bežného i mimoriadneho) tak v živote farnosti, ako aj v jeho osobnom. Pozornosť upriamil na udalosti (veselé i smutné) súvisiace s jeho poslaním v miestnej farnosti. Podľa farou vedenej dokumentácie bolo za celé uplynulé obdobie pokrstených okolo 550 detí, uzavretých vyše 200 sobášov a pochovaných okolo 600 osôb. Páter Radvanský spomenul aj svojich šebastovských duchovných spolubratov z uplynulých rokov, ktorí tu pobudli dlhšiu či kratšiu dobu. Boli medzi nimi Peter Lazor (školský kaplán), Milan Tomko, Peter Bujdoš, Kamil Mižák, krátko aj Lukáš Durkaj, Martin Tuleja, Jozef Nemašik, Marek Pančišin a aktuálny kaplán Marián Radimák.

Kvôli úplnosti a objektívnosti bilancie daného obdobia nemožno obísť bez povšimnutia akiste najmimoriadnejšiu udalosť šebastovskej farnosti, ktorá sa udiala práve včase, keď ju viedol páter Stanislav Radvanský. Bola ňou jej reorganizácia.

Z pochopiteľných príčin sa jej v uvedených príhovoroch venuje iba okrajová pozornosť. Pre niekdajšiu spádovú obec so „spádovou“ farnosťou, pod ktorú patrili filiálky Lubotice, Vyšná Šebastová, Podhradík a Severná, bolo totiž odčlenenie štyroch filiállok a vznik dvoch nových farností (Lubotice a Vyšná Šebastová s filiálkami Podhradík a Severná) stratou; postupným ústupom niekdajšej samostatnej obce svynímochným postavením vo vzťahu k susedným obciam z významných pozícií spojených s tým honorom vo svetskom a cirkevnom živote. Stratami vo svetskom živote, konkrétne v oblasti školstva (neprezieravá výmena pozemkov v areáli novobudovanej základnej školy) či zdravotníctva (strata priestorov zdravotných obvodných stredísk), sme sa už zaoberali v dávnejších číslach Šebešských noviniek.

Na obranu rozhodnutia daného zodpovedného cirkevného orgánu bolo by možné uviesť, že tak (pravdepodobne) urobil po náležitom zohľadnení všetkých aktuálnych potrieb doby (napríklad nebývalý nárast počtu farníkov vo filiálkach šebastovskej farnosti či zmena štatútu Nižnej Šebastovej zo samostatnej obce na miestnu časť mesta Prešov). Za toto akiste páter Radvanský nemôže, poverenie na túto organizačne náročnú a nevďačnú úlohu dostal od cirkevnej vrchnosti a zrejme ju podľa cirkevných regúl musel akceptovať, ale história si „bude pamätať“, že sa tak stalo za jeho vedenia nižnošebastovskej farnosti. Po prijatí poverenia reorganizovať farnosť pristúpil k stanovenej úlohe zodpovedne. Završením reorganizácie bol vznik dvoch nových samostatných farností v roku 2019, čo zaiste privítali farníci susedných obcí Lubotíc či Vyšnej Šebastovej, mnohí z tých nižnošebastovských, najmä pamätníkov významnejšieho postavenia obce a fary, akiste s nemalou dávkou smútku a nostalgie.

V súhrne však možno dlhoročné pôsobenie pátra Radvanského vo farnosti Nižná Šebastová hodnotiť kladne. Dôkazom toho sú všetky dosiahnuté pozitívne výsledky v duchovnom i svetskom živote farnosti, na ktoré v rozlúčkovom ďakovnom prejave poukázal Vladimír Pončák – človek dlhodobo sa pohybujúci v pátrovej bezprostrednej blízkosti a dôverne poznajúci všetky ním manažované aktivity.

Na splnenie náročných úloh, ktoré na pátra Radvanského čakali od príchodu do nižnošebastovskej farnosti v roku 2011, bol dobre pripravený. Rodák zo Sveržova z okresu Bardejov mal od svojho vysvätenia za kňaza v Košiciach v roku 1997 za sebou už dve kňazské postate (najprv vo farnosti Svätej rodiny na sídlisku Dargovských hrdinov v Košiciach v rokoch 1997 – 1999, potom v náročnom prostredí s rómskou komunitou v Jarovniciach v rokoch 2000 – 2008).

Osobnostné vlastnosti a skúsenosti z pôsobenia v náročnom prostredí boli pravdepodobne rozhodujúce aj pre vtedajšieho najvyššieho hodnostára košickej diecézy biskupa Bernarda Bobera, ktorý mu v roku 2011 zveril vedenie v tom čase relatívne nepokojnej nižnošebastovskej farnosti. Čas (prostredníctvom dosiahnutých výsledkov) ukázal, že to bola správna voľba. Páter Radvanský si svojím pokojným vystupovaním a cieľavedomým manažérskym konaním (v spolupráci so svojimi duchovnými spolubratmi) postupne získal rešpekt a úctu miestnych veriacich, čo bolo prvým predpokladom napredovania farnosti vo všetkých sférach jej pôsobenia.

Moje spomienky na naše osobné stretnutia sú stále živé. Ich spoločným menovateľom bol najmä záujem o miestnu

históriu. Obaja sme sa jej venovali a venujeme s veľkou dávkou nadšenia, ale iba okrajovo, vo voľnom čase. V centre pozornosti pátra Radvanského bola pochopiteľne najmä miestna cirkevná história, ale zaujímal sa aj o osudy miestnych svetských mocipánov usadených v blízkom šľachtickom sídle na protiľahlom brehu Šebastovky. V snahe bližšie spoznať ich osudy, ako som sa dozvedel pri osobnom rozhovore s ním, navštívil aj viaceré archívne pracoviská doma i v zahraničí (v Maďarsku). Výsledky svojho bádania plánuje zhrnúť do knižnej podoby. Dúfajme, že sa mu to popri jeho hlavnej pracovnej náplni podarí dotiahnuť do úspešného konca.

Viacere zachované historické dokumenty súvisiace s miestnou svetskou históriou (napríklad s históriou miestnej ľudovej školy), ku ktorým sa dostal, mi páter Radvanský vždy ochotne postúpil, poznajúc môj primárny záujem o miestnu svetskú históriu. A tak aj vďaka nemu mohli v Šebešských novinkách uzrieť svetlo sveta viaceré články prinášajúce nové poznatky z niekdajšieho civilného života v Nižnej Šebastovej. Páter Radvanský patril medzi ich stálych čitateľov; svedčí o tom fakt, že zakaždým, keď mu ich kolportéri nedoručili, ohlásil sa telefonicky s tým, či by sa u mňa nenašli nedodané čísla. Vždy som mu ich doručil. Súťou a vďakou za skvelú spoluprácu som mu venoval aj moju knihu o Nižnej Šebastovej **V spätnom zrkadle (2022)**. Vzhľadom na jeho záujem o miestnu históriu predpokladám, že si v nej našiel aspoň pár kapitol, ktoré ho mohli zaujať.

Kňazská misia pátra Stanislava Radvanského v Nižnej Šebastovej sa síce skončila, no pozitívne výsledky jeho práce tu zostávajú a spomienky farníkov naňho tak aj vďaka nim budú naďalej rezonovať v ich myšliach a srdciach. Pripájame sa k prejavom vďaky predneseným pri slávnostnej rozlúčke s ním a želaniu úspešného pôsobenia v jeho novej farnosti.

Marián Bilý

Nižnošebastovskí farníci pri rozlúčkovej omši s miestnym farárom Stanislavom Radvanským.

Foto: M. Bilý

Nevšedné životné a profesijné príbehy Šebastovčanov

Cieľom novovytvorenej rubriky je predstaviť neobyčajné životné a profesijné príbehy Šebastovčanov z najrôznejších oblastí života, ktorým sa vďaka svojim vrozeným dispozíciám, respektíve napriek istým handicapom podarilo vytrvalým úsilím naplniť stanovené životné ciele a dosiahnuť výnimočné postavenie vo svojej profesii.

Milan Stankay (1947) – nezlomný v zápase proti nepriazni osudu

*Milan Stankay zamladi.
Fotoarchív M. Stankaya*

Povestné sudičky stojace pri príchode novorodenca na svet a určujúce jeho osud neboli Milanovi Stankayovi v deň, keď prvýkrát uzrel svetlo sveta (1. januára 1947) priaznivo naklonené, i keď to tak spočiatku vôbec nevyzeralo. Skôr naopak, do práve sa začínajúceho nového roka 1947 prichádzal ako víťaz tradičnej každoročnej súťaže o prvé narodené dieťa v novom roku, za čo bola rodičom pridelená aj patričná finančná odmena.

Milan sa narodil doma v Nižnej Šebastovej (rodina bývala v tom čase v podnájme u Ivančovcov) ako druhorodený syn (starší brat Viliam zomrel ako štvormesačný) za asistencie pôrodnej sestry. Krátko po narodení sa uňho prejavili problémy so zrakom. Všimla si ich matkina mladšia sestra Ilonka, ktorá jej prišla vypomôcť pri a po pôrode. Pôrodná asistentka ju však ubezpečovala, že všetko bude v poriadku. Ale, žiaľ, nebolo. Neodborne poskytovaná liečba (vykvapkávaním zahlienených očí) zanechala u dvojtýždňového Milana trvalé následky. Zrak sa mu zhoršil natoľko, že na pravé oko prestal vidieť a na ľavé, na ktoré ako tak videl, sa pridral šedý zákal.

*Milan Stankay v zrelom veku.
Fotoarchív M. Stankaya*

Novú realitu zrakovo postihnutého človeka si začal uvedomovať až neskôr. Najprv sa s ňou musel vyrovnávať a naučiť žiť, až potom začal hľadať spôsob, ako ju vsnahe zlepšiť kvalitu vlastného života prekonávať.

Po predbežnom bývaní v podnájme našla si rodina Stankayovcov po istom čase trvalé vlastné bývanie v dome na Vranovskej ulici. Milanovi rodičia nepochádzali z Nižnej Šebastovej. Otec Viliam bol rodákom z Prešova. Jeho dobre situovaná mäsiarska rodina žila na Bardejovskej ulici. Matka Anna, rodená Dančovská, pochádzala z oveľa skromnejších pomerov. Rodinu žijúcu v Pečovskej Novej Vsi postihla predčasná strata matky, ktorá zomrela vo veku 42 rokov. Práce v domácnosti a starostlivosť o mladších súrodencov sa tak stali každodennou povinnosťou najstaršej dcéry v rodine Anky, čo výrazne zasiahlo do jej osobného života i ďalšieho vzdelávania.

Do rodiny Viliama a Anny Stankayovcov postupne pribúdali ďalšie ratolesti. Z desiatich narodených detí zomreli v útlom detstve (ako štvormesační) dvaja chlapci (už spomínaný Viliam a neskôr aj Anton). Dvaja Milanovi súrodenci (Viliam a Anna) zomreli v dospelom veku v roku 2020. Aktuálne sú nažive Milanovi dvaja bratia Jozef a Valter a tri sestry: Božena, Emerencia (Antónia, Tonka) a Natália (Ľuba).

Zásadné rozhodnutie Milanových rodičov poslať slabozrakého syna na štúdiá do levočskej špeciálnej školy pre nevidiacich a slabozrakých sa zrodilo po odporúčaní a dlhšom presvedčaní dvoch vtedajších rozhladených pedagógov – správcu šebastovskej základnej školy Júliusa Vargu a riaditeľa šarišskolúckej základnej školy Ladislava Šoukala, ktorým je Milan dodnes nesmierne vďačný za ich predvídavosť a nasmerovanie jeho životnej a profesijnej cesty. Oba ju v priebehu času sledovali a podporovali ho v jeho napredovaní.

Nástup do prípravného ročníka špeciálnej školy pre zrakovo postihnutých v Levoči v októbri 1953 spojený s dlhodobším odlúčením od rodinného prostredia bol pre Milana prvou ťažkou životnou skúškou. Mamka sa mu usilovala spríjemniť prvé chvíle mimo rodiny balíkom sladkostí doručeným poštou a po týždni aj osobnou návštevou školy v spoločnosti jeho obľúbenej tety Ilonky. Po pozretí žiakmi navčicenej školskej besiedky odchádzali obe s dobrým pocitom, že pre Milana zvolili vhodné školské prostredie, no jemu po rozlúčke s nimi zaľahol smútok na dušu.

Nával školských povinností, ktoré musel zvládnuť v priebehu prvého ročníka (1954/55) hneď po skončení predchádzajúcej ročnej prípravy, mu nedovoľoval zotrvať v smútku za rodičmi a súrodencami. Musel sa čo najskôr sústrediť na nové povinnosti. V priebehu roka mal zvládnuť celú abecedu špeciálneho písma pre nevidiacich a slabozrakých pomenovaného podľa jeho francúzskeho vynálezcu Louisa Braillova Braillovým písmom. Jeho základ tvorili z papiera alebo iného povrchu vystupujúce body, ktoré nevidiaci alebo slabozraký „čítal“ hmatom. Zvládnuť Braillovu abecedu a naučiť sa čítať Braillovo písmo bola náročná a zdĺhavá procedúra, pri ktorej si Milan, ako spomína, často poplakal, ale nakoniec ju usilovným tréningom zvládol. Učebné pomôcky na zvládnutie abecedy Braillova písma a číslíc neboli v tom čase také, aké sú dnes a navyše bol ich nedostatok, takže na ich vývoji a výrobe sa neraz podieľali aj učitelia školy, ktorú začal navštevovať.

Levočská škola sídlila v historickej budove blízko hradieb starého mesta s mnohými vzácnymi historickými pamiatkami obdivovanými častými turistami nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia. Nevidiacim bola možnosť obdivovať krásu architektonicky vzácných stavieb a ich nemenej hodnotných interiérov celkom odopretá, slabozrakí s námahou čo to videli. O miestnych pamiatkach sa dozvedali najmä z rozprávania svojich sprievodcov, najčastejšie vychovávateľiek, v spoločnosti ktorých trávil popoludnia po vyučovaní. S nimi vyrážali žiaci najčastejšie do okolitej prírody (vrátane výstupov na neďalekú Mariánsku horu) alebo do blízkeho starého mesta za historickými hradbami.

Historická budova školy s hrubými múrmi poskytovala v letných mesiacoch príjemný chládok, no v zimných boli jej priestory bez vykurovania veľmi studené. Ústredné kúrenie v budove školy v tom čase ešte nebolo. Kúrilo sa klasickými kachľovými pecami, aj to nie všade. V triedach, kde prebiehalo vyučovanie, bolo, ako spomína Milan, aj v zimných mesiacoch vďaka vykurovaniu celkom príjemne na rozdiel od studených, nevykurovaných chodieb.

Levočská škola s pôvodným názvom Štátna odborná škola pre slepcov, založená v roku 1947, mala celoslovenskú pôsobnosť, navštevovali ju nevidiaci a slabozrakí z celého Slovenska. Žiaci v nej boli rozdelení do troch oddelení. Prvé oddelenie navštevovali žiaci 1. – 5. triedy, druhé 6. – 8. triedy a tretie žiaci 9. triedy. Aj Milan mal od nástupu do školy spolužiakov z celého Slovenska. Vyučovací deň prebiehal výučbou v spoločnosti odborne dobre pripravených a dosť prísnych učiteľov, po vyučovaní dozerali na žiakov od popoludnia až do večierky rovnako náročné vychovávateľky. Noc trávil žiaci v spálňach (v zimnom období vykurovaných kachľovou pecou). Podmienky v nich neboli ideálne, v spálni, kde spal Milan, boli posteľe pre dvanásť žiakov.

V rámci voľnočasových aktivít navštevovali žiaci rôzne umelecké krúžky, alebo sa venovali spoločným športovým aktivitám. Aj po rokoch si Milan obzvlášť rád spomína najmä na ich zimné športovanie na nimi pripravenom klzisku. Postupovalo sa tak, že sa najprv na vymedzenej ploche udupal sneh, aby na nej vznikol tvrdý podklad, potom sa večer celá plocha poliala vodou, ktorá cez noc zamrzla a ráno bola ľadová plocha pripravená na voľné korčuľovanie alebo hokejové zápasy. Chlapci, ktorí aspoň trochu videli hrali hokej s pukom. Nevidiaci, spomína Milan, ho hrávali s konzervou namiesto puku, lebo sa pri hre orientovali podľa sluchu. Podľa dohodnutých pravidiel sa konzerva nesmela pri hre či streľbe na bránu zdvíhať, aby nespôsobil súperovi prípadné zranenie. Z času na čas, ako to už v zápale hry býva, sa toto pravidlo nedodržalo a protihráč si tak z hry občas nejaké to zranenie predsa len odniesol. Zanietených hokejistov to však nemohlo odradiť od hry, ktorú mali radi.

Vo vyšších ročníkoch levočskej školy inklinoval Milan čoraz viac k hudbe a spevu. Venoval sa hre na klavír a zborovému spevu. So školským speváckym zborom absolvoval nielen rad domácich vystúpení, ale zúčastnil sa aj na mnohých súťažiach speváckych zborov nevidiacich a slabozrakých v rámci bývalého Československa (okrem iných aj v Prahe či Brne). V poslednom deviatom ročníku levočského štúdia sa naplno venoval spevu v detskom a miešanom speváckom zbere. K viacročnému štúdiu hry na klavír pribudlo (podľa neho oneskorene) aj štúdium hry na klarinet. Veľmi sa mu doň púšťať nechcelo, rozhodlo až dôrazné naliehanie prísnej, ale podľa Milana spravodlivej a v porovnaní s ním prezieravejšej vychovávateľky, na čo prišiel a ocenil až neskôr. Mladí speváci často vystupovali pri rôznych slávnostných príležitostiach organizovaných kompetentnými orgánmi mesta Levoča. Neraz sa žiaci levočskej školy ocitli aj na televíznej obrazovke. Ako príklad uvádza Milan filmový dokument režiséra Štefana Uhera, ktorý v ňom prezentoval úspešné napredovanie vo výučbe nevidiacich a slabozrakých v Levoči.

Postupom času si Milan zvykal na odlúčenosť od rodiny a život medzi svojimi rovnako postihnutými levočskými spolužiakmi. Napriek tomu sa na prázdninový návrat domov do miesta bydliska jeho rodičov, súrodencov či kamarátov z Nižnej Šebastovej vždy veľmi tešil. Keďže nechodil do miestnej základnej školy, priamych kamarátov zo školských lavíc tu nemal. Získaval si ich preto často nepriamo, sprostredkovane. Spolužiaci či kamaráti jeho bratov (najmä vekovo blízkych Vila) sa tak stávali aj jeho kamarátmi. Patrili medzi nich napríklad bratia Vislockí (Jožko, Fero) či bratia Šurkalovci (Paľo, Fero).

Postupne však nadväzoval kamarátstva aj sám, najmä vďaka svojim aktivitám v miestnom františkánskom kláštore či kostole a blízkeho vzťahu k miestnemu kostolníkovi Ondrejovi Bobotovi a pátrovi Matejovi Murgašovi, ktorí okolo seba združovali skupinu mladých a viere oddaných ľudí, tak chlapcov, ako aj dievčatá. V prípade potreby obom radi/rady vypomáhali pri nimi organizovaných podujatiach. Patrili k nim napríklad Marián Boľanovský, Paľo Smolka, bratia Paľo a Jožko Anderkovci, Milan Balík a iní. Spomedzi dievčat si Milan spomína najmä na tie, ktoré v tom čase bývali v kaštieli neďaleko kostola – Gabiku Ploskuňákovú a Elenku Turčokovú, ale aj na Otiliu Baranovú bývajúcu na ulici povýše kostola či sestry Jarku a Zdenku Pavlíčkovú.

V čase voľna začal Milan nielen miništrovať v miestnom kostole (dokonca sa s pomocou brata Vila naučil, ako spomína, aj potrebné latinské texty modlitieb, keďže liturgia prebiehala v tom čase v latinčine), ale vďaka obľube kostolníka dostával po potrebnom zaškolení možnosť zvoniť pri rôznych príležitostiach. Majestátny hlahol zvonov naňho pôsobil povznášajúco a pohládzal ho na dušu. Preto privítal každú príležitosť, ktorej sa mu dostalo. Vďaka duševnej spriaznenosti s kostolníkom Bobotkom, ako mu mnohí kvôli nižšiemu veku hovorovali, vnikal postupne do tajov jeho práce v postavení kostolníka. Naučil sa zapaľovať elektrické svetlá v kostole (sviece na oltári zapaľovali kamaráti), vedel čo je ornát či štóla, alebo aké farebné liturgické rúcho má pripraviť kňazovi pre konkrétny obrad v období cirkevného roka.

Dôvera duchovne spriaznených ľudí, ktorí ho brali ako sebarovného, výrazne vplývala na zvyšovanie jeho sebavedomia, začo im zostal po celý život veľmi vďačný.

Postupne sa okruh Milanových dobrých známych (kamarátov a kamarátok) rozšíril o nové mená, na ktoré má aj po rokoch stále živé spomienky. Rád si spomína napríklad na sestry Martu a Evu Richterové, v tom čase pomerne často navštevujúce šebastovský kláštor. Marta sa neskôr vydala za telovýchovného lekára Karola Gurského a Eva za zverolekára Plavčana. Obe boli profesiou učiteľky, Marta mala blízko k telocviku, Eva inklinovala k hudbe a vyučovala klavír. Medzi kamarátky patrila aj Eva Oravcová, neskoršia švagriná jeho už spomínanej kamarátky Otílie Baranovej (po svadbe s jej bratom Bernardom Baranom). Zo starších udržiaval Milan stály kontakt najmä s Pavlom Lipkom, ktorý mu bol v mnohom nápomocný. Pri svojich návštevách doma sa s ním vždy rád stretol. Rád si spomína aj na Pavlovho mladšieho brata Fera, úprimného, priameho človeka a skvelého hudobníka (trubkára), ako aj na iných členov vtedajšej obľúbenej šebastovskej hudobnej skupiny, v ktorej Fero hrával (napríklad Fera Marcina, Tibora Marcina, Milana Mača, Igora Túša či Ruda Maňkoša – Kaciho).

Aj po veľkom časovom odstupe ožívajú v Milanovej pamäti niektoré nezabudnuteľné udalosti z rodnej Nižnej Šebastovej, ktoré sa odohrali pred mnohými rokmi. Tie milé, radostné ho aj dnes hrejú pri srdci, tie neradostné v ňom vyvolávajú smútok, ale niektoré aj hnev.

K tým radostným radí Milan spomienku z detstva na špeciálne udelené prvé sväté prijímanie v šebastovskom chráme v auguste 1958 (pátram Matejom Murgašom), kde druhou zúčastnenou prijímajúcou bola Zdenka Šedivá, ktorej mamka (rodená Foltínová) pochádzala z Nižnej Šebastovej. Páčilo sa mu aj nasledujúce posedenie u pátra Mateja spojené s počúvaním gramofónových platní. Milou je pre neho aj spomienka na slávnostnú vysviacku nového organu v šebastovskom kostole na Štedrý deň roka 1972 spojenú s koncertom významného slovenského umelca – organistu Ivana Sokola; v jeho brilantnom podaní zazneli svetoznáme skladby Johana Sebastiána Bacha, rovnako aj spomienka na Silvester v tom istom roku a posedenie v spoločnosti duchovne spriaznených mladých ľudí vrátane pátra Mateja spríjemňované jeho hrou na novom organe.

Nezabudnuteľnou je aj spomienka na nečakanú návštevu pátra Luciusa (Šimona Pavlíka pochádzajúceho z Trnavy a priateľa pátra Mateja), farára v Skrabskom, šebastovského kostolníka Ondreja Bobota a kamaráta Milana Balíka v čase Milanových štúdií v Levoči. Prekvapili ho v budove školy, kde mali žiaci učebne. Milan sa musel presunúť do susednej budovy v bývalom kláštore minoritov, kde boli žiaci so zrakovým postihnutím vrátane Milana ubytovaní. Prezliekol si vhodné oblečenie a bol pripravený na cestu. Všetci traja návštevníci boli motorizovaní, páter Lucius prišiel na skútri, ostatní dvaja na v tom čase obľúbených motorkách – pionieroch. Predostreli mu plán ich spoločného výletu, ktorého súčasťou bola prehliadka vzácných pamätihodností Levoče (návšteva Chrámu svätého Jakuba a historickej budovy mestskej radnice), spoločný obed v reštaurácii a po ňom výlet na motorkách do Vysokých Tatier (do Tatranskej Lomnice). Pre Milana to bolo priam neskutočné dobrodružstvo, na ktoré aj po rokoch s láskou a vďakou spomína.

Z nemilých spomienok sa Milanovi vryli do pamäti najmä dve z raného detstva; jedna z konca júna a druhá z konca júla 1957. Obe súviseli s nekalými praktikami nariadenými vládnu mocou v čase komunistickej totality. Prvá nepríjemná udalosť sa odohrala na ceste pred šebastovským kostolom v čase konania tradičnej júnovej odpustovej slávnosti, ktorej neodmysliteľnou súčasťou boli stánky či stoly s najrozmanitejšími sladkosťami, maškrtami a detskými hračkami pre deti i dospelých návštevníkov slávnosti. Milan sa od skorého rána tešil na to, že si v bohatej ponuke zaiste niečo nájde. Keď sa mu po skončení povinností miništranta v miestnom svätostánku podarilo konečne dostať sa k obloženým stolom v snahe, že si tam niečo vyberie a kúpi, znenazdania sa pred nimi zjavili neznámi muži; z odstupe času ich vzhľadom na ich vtedajšie konanie nazýva vagabundi. Šmahom ruky zhadzovali vyložený tovar na zem; šliapajúc po ňom a ničiac ho pred očami predávajúcich i kupujúcich dávali zhromaždeným zreteľne najavo svoje výnimočné postavenie.

Druhá, azda ešte nemilšia udalosť sa udiala koncom júla 1957, keď komunistická vláda rozhodla o vyhostení rádových sestier (mníšok) z nemocníc. Milan bol v tom čase pacientom na očnom oddelení prešovskej nemocnice, kde mu operovali šedý zákal. Po operácii nemohol chodiť, bol pripútaný na lôžko, ale sluchom naplno vnímal rozruch vyvolaný nečakanou a nevítanou nočnou návštevou mužov, ktorí vulgárne pokrikovali po plačúcich sestrách a odvádzali ich z nemocnice. Jedna z nich, vždy milá a prívetivá sestrička Jozefína, ktorá ho oslovovala šuhajko (jej meno si zrejme aj preto dodnes pamätá) sa s ním prišla rozlúčiť so slovami, že jej je ľúto, ale že už tu dlhšie nebude, nahradí ju nejaká civilná sestra. Bolo mu to rovnako ľúto ako jej, lebo mu svojím ľudským prístupom prirástla k srdcu.

Kým spomenuté dve udalosti vyvolali u Milana oprávnený hnev, iné ho naplňali smútkom, aký pociťujeme pri strate blízkych ľudí. Prvýkrát zaľahol na jeho dušu veľký smútok po oznámení smrti jemu neobyčajne blízkeho človeka Ondreja Bobota, ktorý odišiel do večnosti 12. decembra 1966. Druhýkrát po odchode vzácného človeka a šebastovského františkánskeho kňaza pátra Mateja Murgaša, ktorý dokončil svoju pozemskú púť 31. januára 1974. Na poslednej ceste 2. februára ho vyprevádzali nielen početne zastúpení františkáni, ale aj Šebastovčania, medzi nimi aj Milan.

Po desiatich rokoch základného štúdia v Levoči nastúpil Milan Stankay v roku 1963 na trojročné stredoškolské štúdiá v Odbornej ladičskej škole Jana Deyla v Prahe. Išlo o internátnu školu pre zrakovo postihnutých s dlhodobou tradíciou,

ktorej začiatky siahali až do roku 1910. Priestory školy sa nachádzali v jednej z historických častí Prahy, konkrétne v malebnom a turistami vyhľadávanom prostredí na Malej strane. Praha, v tom čase hlavné mesto Československa, žila kultúrou, ktorú začal Milan po príchode na štúdiá nasávať vo voľnom čase plnými dúškami. Učarili mu divadelné predstavenia vrátane opier a muzikálov uvádzané na doskách skvelých pražských divadiel. Boli medzi nimi Národné divadlo, Tylovo divadlo, Hudobné divadlo Karlín, divadlo Na zábradlí, divadlá Rokoko či Semafor. Stal sa z neho vášnivý návštevník a neskôr aj stály člen Klubu priateľov divadla s prehľadom i rozhľadom v divadelnej ponuke predstavení domácej i zahraničnej proveniencie. S nadšením si spomína napríklad na predstavenie Smetanovej opery Predaná nevesta v Národnom divadle či americký divadelný muzikál My Fair Lady podľa divadelnej hry anglického dramatika Georga Bernarda Shawa Pygmalion s hudbou skladateľa Frederica Loewa. Česká premiéra tohto muzikálu, ktorý do češtiny preložil Otto Ernest, bola v Hudobnom divadle Karlín v roku 1964, teda relatívne krátko po Milanovom príchode na pražské štúdiá.

V Prahe si Milan našiel dávnych známych zo Slovenska, dokonca priamo zo svojho rodiska. Rómska rodina Zajacovcov odišla z Nižnej Šebastovej a našla si svoj nový domov priamo v Prahe. Podobne ako šebastovská rómska rodina Maňkošovcov aj ona si udržiavala slušný životný štandard. Milan si ich obľúbil a rovnako oni jeho. V priebehu svojich pražských štúdií ich neraz navštívil. Vždy ho pohostili dobrým jedlom (najmä medzi Slovákmi obľúbenými rezňami), z ktorého mu zakaždým nabalili aj na cestu; spolubývajúcí v internáte mali po každej návšteve hody. Kvôli vžitým predsudkom sa však k pôvodu rezňov kamarátom radšej nepriznal.

V priebehu svojich stredoškolských štúdií v Prahe Milan osobnostne i vzdelanostne dozrel. K štúdiu na renomovanej škole s dlhodobou tradíciou a bohatými skúsenosťami vo výučbe nevidiacich a slabozrakých pristupoval veľmi zodpovedne. Pôvodne sa končilo maturitou, ale v čase Milanovho štúdia už iba výučným listom. Vďaka zaniietenému štúdiu postupne vnikal do tajov hudobnej teórie a praxe vyplývajúcej praktickou hrou na dvoch hudobných nástrojoch – na klavíri a klarinete. Úspešným zvládnutím teoretických vedomostí a nadobudnutím praktických zručností sa mu tak napriek nepriazni osudu podarilo dôkladne sa pripraviť na vykonávanie svojej budúcej profesie v špecifickom odbore – ladení klavírov. Po završení štúdia a získaní výučného listu v roku 1966 mohol nastúpiť do praxe.

Po ukončení štúdií v Prahe v roku 1966 sa Milan Stankay vrátil domov na Slovensko a hodlal sa tu natrvalo usadiť. Po príchode sa zamestnal v Komunálnych službách mesta Prešov so sídlom na Škultétyho ulici, kde jeho najbližšími spolupracovníkmi boli skúsení ladiči a opravári hudobných nástrojov, majstri svojho remesla Guna a Jozef Maťufka, s ktorými neraz spolupracoval pri svojich pracovných výjazdoch k nahláseným zákazníkom. V tom čase k nim patrila aj naša rodina, vďaka staršiemu klavíru, ktorý otec kúpil pre sestru Beátu, aby sa mohla doma pripravovať na začaté štúdium hry na klavír. Rozladený klavír prišiel naladiť sympatický mladík s čiernymi kučeravými vlasmi a tmavými okuliarmi. Po rozhovore s ním som zistil, že ide o Milana Stankaya, brata mojej spolužiačky Tonky Stankayovej s exotickým oficiálnym menom Emerencia, ktoré jej vybral otec. Taká bola moja dávna spomienka na naše prvé spoločné stretnutie s Milanom.

Relatívny nedostatok práce v povolani ladiča v Prešove a okolí nútil Milana hľadať si prácu v inom povolaní, kde sa mohli uplatniť aj zrakovo postihnutí zamestnanci. Pokúšal sa dostať na pozíciu telefonistu v niektorom z miestnych podnikov, ale keď zistili, že je slabozraký, nikde neuspel. Po viacerých neúspešných pokusoch rezignoval a nešťastný sa pretíkal bez práce. Našťastie, jeho dlhodobí známi pátri Matej a Lucius, rovnako aj kostolníci Bobot, Verešpej či Baran prišli s návrhom, aby skúsil šťastie v Čechách, kde možno nájde väčšie pochopenie a určite aj viac pracovných príležitostí. Tak sa Milan po krátkom pracovnom pôsobení na Slovensku vrátil opäť do Čiech.

Prvé pracovné miesto sa mu podarilo dohodnúť v severočeskom Liberci. Kvôli veľkej vzdialenosti od domova a nie najlepšiemu železničnému spojeniu s ním hľadal vhodnejšie miesto na prácu a život. Našiel ho v Hradci Králove, ktoré relatívne dobre poznal zo školskej exkurzie v treťom ročníku štúdia v Prahe. Páčilo sa mu mesto i podstatne lepšie železničné spojenie s domovom; stačilo sa dostať na hlavnú železničnú trasu do Pardubíc pokračujúcu priamo na Slovensko. Podarilo sa mu získať telefónne číslo personálneho oddelenia v najväčšom českom podniku zameranom na výrobu a montáž klavírov a pianín. Pri telefonickom rozhovore uviedol nielen svoje doterajšie vzdelanie získané na prestížnej pražskej škole, ale aj svoj zrakový handicap, ktorý však pre firmu Petrof nebol, na rozdiel od slovenských firiem, žiadnym problémom, pretože zamestnávala viacerých zrakovo postihnutých pracovníkov a mala s nimi veľmi dobré skúsenosti.

Do renomovanej firmy, ktorá sa stala až do Milanovho odchodu do dôchodku v roku 2008 jeho štyridsaťročným pracovným pôsobiskom, nastúpil 15. augusta 1967. Od vrelého prijatia po celé obdobie svojho pôsobenia v nej sa tu stretával s ústretovými nadriadenými, ktorí preňho mali vždy pochopenie. Postupne poznával relatívne náročný (na kvalitu a čas) proces ladenia pianín, klavírov či krídel prechádzajúci viacerými fázami; od prvotného ladenia bez klávesnice cez prvé, druhé a tretie ladenie a konečné doladovanie s klávesnicou až k definitívnemu dosiahnutiu výšky tónov po ich vyrovnaní a zušľachtení pred expedíciou výrobku. Milan bol s prácou ladiča nadmieru spokojný, preto zotrval v královohradeckej firme celý svoj pracovný život.

V novom zamestnaní si našiel verného priateľa Jana (Honzu) Hlušičku, s ktorým býval v spoločnej izbe vo firemnej

ubytovni. Voľný čas trávil spoločnými prechádzkami po meste. Vďaka nemu sa v ňom čoskoro naučil dobre sa orientovať aj v jeho neprítomnosti. Priateľské vzťahy medzi nimi vyústili do Janovho pozvania na návštevu do bydliska jeho rodičov neďaleko Jaroměře. Po Milanovom usadení sa v novom pracovnom pôsobisku ho prišla na dlhšie navštíviť aj starostlivá mamka, ktorá sa vždy zaujímala o to, v akom prostredí žije a pracuje jej syn. Podobne ako kedysi v Milanovom detstve po návšteve syna v Levoči, aj odtiaľ odchádzala s dobrým pocitom.

Dobré pracovné zázemie nabádalo Milana k možnosti založiť si vlastnú rodinu, postupne o nej začal uvažovať, ale k definitívnemu rozhodnutiu došlo až v roku 1976. Svadbu s Agnesou Vagaskou z Hažlína pri Bardejove mali 16. októbra v Prešove, najprv štátnu na mestskom úrade a potom aj cirkevnú vo františkánskom kostole.

Manželku Agnesu poznal Milan už zo školy v Levoči, ktorú ako slabozraká tiež navštevovala. Bližšie sa s ňou však zoznámil až v Prahe. Po skončení základného štúdia v Levoči pokračovala aj Agnesa v sedemročnom štúdiu hudby (hry na akordeón, priečnej flaute a povinne aj na klavíri) v Prahe. Po úspešnom ukončení štúdia sa vrátila na Slovensko a začala vyučovať hru na akordeón na ľudovej škole umenia v Giraltovciach. Milan ju navštevoval u rodičov v Hažlíne, ktorí sa ho snažili presvedčiť, aby sa po svadbe usadil na východnom Slovensku. On však bol presvedčený o tom, že podobne ako jemu sa aj Agnese podarí nájsť si vhodné podmienky na prácu a život v Hradci Králove alebo v jeho okolí.

Milanov predpoklad sa ukázal ako správny. Firma poskytla novomanželom ubytovanie v garsónke a manželke Agnese sa podarilo nájsť pracovné miesto učiteľky hudby najprv v ľudovej škole umenia v Třebechoviciach pod Orebom a asi o rok neskôr v Novom Bydžove neďaleko Hradca Králove. Do šťastnej rodiny Milana a Agnesy pribudli časom dcéra Markéta (1983) a syn Marek (1987). V súčasnosti sú už obaja dospelí. Dcéra Markéta Zajacová je vydatá, pracuje v školstve ako vychovávateľka a s manželom majú desaťročnú dcérku Markétku. Syn Marek je zatiaľ slobodný, býva s rodičmi a pracuje v stavebníctve.

V súčasnosti si Milan užíva zaslúžený dôchodok. Teší sa relatívne dobrému zdraviu a zostáva verný svojim záľubám; sledovaniu umeleckých a športových programov, najmä v rozhlasovom vysielaní, ale aj v televízii, hoci pri nej musí tiež uprednostniť sluch pred zrakom, ale na to si už od mladosti zvykol. Zamladi, ako pripomína, rád chodieval s bratom na futbalové či hokejové zápasy v Prešove, i keď najmä kvôli strhujúcej atmosfére, lebo z toho, čo sa odohrávalo na futbalovej či hokejovej ploche veľa nevidel. Napriek vážnemu zdravotnému obmedzeniu a následným príkriam Milan Stankay nerezignoval, vytrval, zostal nezlomný a vrchovitou mierou naplnil svoj životný a profesijný sen.

Marián Bilý

Milan Stankay s manželkou a vnučkou.
Fotoarchív M. Stankaya

Milanova dcéra Markéta s manželom a dcérkou.
Fotoarchív M. Zajacovej

Čulý dopravný a stavebný ruch na cestách v Nižnej Šebastovej

Pretrvávajúci dopravný ruch na ceste medzi Nižnou Šebastovou a Finticami súvisí s výstavbou významnej rýchlostnej cesty R4 (budúce cestné prepojenie Slovenska a Maďarska s Poľskom) v rámci II. etapy prác na severnom obchvate mesta Prešov. Podľa dostupných informácií celý cestný úsek meria vyše desať kilometrov, bude na ňom dvanásť rôzne dlhých mostných objektov, šesť protihlukových stien a jeho súčasťou má byť aj takmer dvojkilometrový tunel Okruhliak. Začiatkom úseku bude mimoúrovňová križovatka Prešov - sever a vyústením križovatka za Kapušany, kde sa napojí na jestvujúcu cestu prvej triedy číslo 18 (I/18). Po plánovanom dokončení prác v roku 2027 by mal zabezpečiť prepojenie diaľnice D1 s rýchlostnou cestou R4 Kapušany – Giraltovcy, a tak výrazne odľahčí tranzitnú dopravu z aktuálne jestvujúcej siete cestných komunikácií v meste Prešov a v jeho okrajových miestnych častiach vrátane našej. Nemenej dôležitým zámerom budovaného cestného úseku je zvýšenie bezpečnosti, zlepšenie plynulosti jazdy (jej zrýchlenie) a celkového komfortu všetkých účastníkov dopravy na ňom. Pravda, mnohým Šebastovčanom, najmä tým z Fintickej ulice, kvôli zvýšenej cestnej premávke, hluku rozmerných nákladných áut, prachu či blate uvedený dopravný ruch súvisiaci s výstavbou novej cestnej komunikácie už dlhšie znepríjemňuje život. Miestni obyvatelia sú preto z pretrvávajúcej rušnej dopravnej situácie neraz mrzutí, žijú však v nádeji, že sa nebývalý počet ťažkých nákladných áut z cesty pred ich obydliami po dokončení obchvatu vytratí a nadmerný dopravný ruch na nej pomíne.

Čulý stavebný ruch sprevádzaný hlukom stavebných cestných strojov a pachom asfaltu zavládol však v priebehu uplynulého mesiaca (augusta) aj na viacerých vedľajších cestách v Nižnej Šebastovej. Súvisel s neodkladnými prácami na opravách poškodených ciest (osadení pokloпов kanalizácie, obrubníkov a cestných výtlkov). Opravy zvládli skúsení pracovníci (cestári) spoločnosti Technické služby mesta Prešov, a. s.. Na výber poškodených miest a kvalitu odvedenej práce cestárov dozeral okrem ich priameho nadriadeného aj bývalý viceprimátor a terajší poslanec za našu miestnu časť pán Pavol Neupauer. Hluk zbijačiek či rezačiek asfaltu tento raz nikomu z miestnych obyvateľov neprekážal; akceptovali ho s pochopením, pretože išlo o zásluhnú prácu v prospech zveľadania ich životného prostredia. Položenie nového asfaltového koberca na všetky opotrebované cestné komunikácie v našej miestnej časti by stálo obrovské finančné prostriedky, ktoré v mestskej pokladni, žiaľ, nie sú, preto sme za daných okolností radi a vďační aj za toto čiastkové riešenie opráv miestnej cestnej siete.

Frekventovaná premávka ťažkých nákladných áut na Fintickej ulici súvisiaca s výstavbou diaľnice v rámci II. etapy výstavby severného obchvatu Prešova. Foto: M. Bilý

Marián Bilý

Pohľad na opravené miesta cesty na Trnkovej ulici. Foto: M. Bilý

Pri opravách opotrebovanej cestnej siete v Nižnej Šebastovej odvodili kus dobrej roboty pracovníci (cestári) spoločnosti Technické služby mesta Prešov, a. s. Foto: M. Bilý

Opravená časť križovatky ulíc Nová a Trnková. Foto: M. Bilý

Po 9. ročníku Šebeškého Dňa detí

Úspešný priebeh každého ročníka Šebeškého Dňa detí, kultúrno-spoločenského a športovo-zábavného podujatia organizovaného nielen pre deti a rodičov z miestnej časti Prešova – Nižnej Šebastovej, ale aj zo širokého okolia, závisí najmä od jeho organizátorov. Sú nimi členovia Občianskeho združenia Naša Nižná Šebastová, ktorí ho pripravujú s nasadením všetkých svojich schopností v čase osobného voľna bez akéhokoľvek nároku na odmenu pre radosť malých i veľkých Šebastovčanov v snahe zaktivizovať život miestnej komunity s cieľom lepšieho vzájomného poznania sa a intenzívnejšieho pocitu spolupatričnosti.

Na úspechu podujatia má však, i keď nepriamo, istý podiel aj aktuálne počasie. Pekné počasie obyčajne priláka väčší počet návštevníkov, nepriaznivé mnohých odradí. Daždivé počasie pred plánovaným dátumom konania obľúbeného podujatia pre deti sa do poslednej chvíle zahrávalo s jeho organizátormi. Tohtoročný 9. ročník Šebeškého Dňa detí sa mal uskutočniť v skoršom termíne než v predošliých rokoch, t. j. 25. mája 2025 v tradičnom prostredí zrevitalizovaného a dobre udržiavaného šebastovského historického parku – v známej Panskej záhrade. Od začiatku týždňa vytrvalo pršalo, čo spôsobovalo vrásky na čelách organizátorov súvisiace s materiálovým, finančným a programovým zabezpečením celého podujatia a pochybnosťami o primeranej účasti Šebastovčanov na ňom. V deň konania podujatia sa však počasie umúdrilo, čo nesporne prispelo nielen k zlepšeniu nálady organizátorov, ale aj k opätovne bohatej účasti súťažiacich (245 zaregistrovaných detí) a ostatných návštevníkov podujatia.

V bohatom programe nedeľného popoludnia so začiatkom o 14. hodine dostali dvojhodinový priestor hry a súťaže pre deti. Hodinový limit od 16. do 17. hodiny malo k dispozícii divadlo Portál, ktoré sa usilovalo zaujať detského diváka zinscenovanou rozprávkou Martinko Klingáč, čo sa divadelníkom (manželom Maťufkovcom) podľa pozitívnych reakcií detí a ich častého hlasitého smiechu zjavne podarilo. Rovnaký časový limit (hodinový) vyplnil príťažlivým programom, ktorý zaujal všetky vekové kategórie divákov, folklórny súbor Topľan z Giraltoviec. Dlhoročným vedúcim súboru je Pavol Švač, tanečnou pedagogičkou jeho manželka Tatiana Švačová. Obaja stáli už pred rokmi pri zrode súboru a výraznou mierou prispeli k jeho postupnému napredovaniu. Choreograficky prepracovaná scéna a kvalitné tanečné vystúpenia talentovaných mladých folkloristov boli sprevádzané živou ľudovou hudbou, ktorú už takmer celé desaťročie (od roku 2016) úspešne vedie primáš Stanislav Bakalár. Každé tanečné a spevácke vystúpenie súboru odmenilo vnímavé a vďačné šebastovské publikum výdatným potleskom. Záverečná hodina kultúrno-spoločenského programu (od 18. do 19. hodiny) bola tradične venovaná voľnej zábave návštevníkov podujatia – reprodukovanej populárnej hudbe pre všetky vekové kategórie.

Za výber umeleckých telies a ďalších sprievodných atrakcií pre deti, akými nesporne bolo maľovanie na tvár, copíkovanie, nafukovacie stavby a iné, patrí tradične úprimná vďaka tajomníčke OZ NNŠ Danke Marcinovej. Každoročná ťarcha technického zabezpečenia potrebného na kvalitné zvládnutie celého podujatia leží na pleciach predsedu OZ NNŠ Ing. Miroslava Rusiňáka, začo patrí aj jemu naše poďakovanie.

Viacerí členovia OZ NNŠ a jeho priaznivci opakovane aktívne participujú na športových súťažiach pripravených pre deti v rámci úvodnej dvojhodinovej športovo-zábavnej časti programu. Výber súťažných disciplín (Vedrová stena, Dvojičky, Prekážková dráha, Skákanie vo vreci, Strelba na bránku, Rytieri) mali aj tento rok na starosti Danka Marcinová a Erika Bilá. Na korektný priebeh jednotlivých súťažných disciplín starostlivo dozerali Elena Vasilišínová (Vedrová stena), Albína Rusiňáková (Dvojičky), Barborka Hajduková (Prekážková dráha), Ľubomír Vasilišín (Skákanie vo vreci), Pavol Rusiňák (Strelba na bránku) a Erika Bilá (Rytieri). Všetci asistujúci členovia a priaznivci OZ NNŠ boli pri súťažných disciplínach k súťažiacim ústretoví, nápomocní a trpezliví, začo im tiež patrí naša vďaka.

Okrem súťažných disciplín boli pre záujemcov k dispozícii aj nesúťažné športovo-zábavné hry labyrint a piškôrky, ktoré spolu s maľovaním na tvár, copíkovaním či nafukovacími atrakciami a tradičnými molitanovými stavebnicovými kvádrmi patrili medzi osvedčené lákadlá zábavy pre menšie a rovnako aj staršie deti.

Aké by to boli súťaže pre deti bez patričného sladkého ocenenia? Po absolvovaní stanovených športovo-zábavných disciplín čakali na súťažiacich tradičné sladké a mrazené dobroty. Obľúbenú cukrovú vatu v plnom nasadení vyrábal rodinný tandem Maroš Knap a syn, nanuky po absolvovaní súťažných disciplín (tradičný sortiment podujatia vďaka sponzorovi Jarovi Staškovi) ponúkala súťažiacim Katka Rusiňáková, ktorej hlavnou pracovnou náplňou bola registrácia súťažiacich. Pri vydávaní nanukov jej v prípade potreby vypomáhal Janko Želasko. Všetkým spomenutým zaslúžene patrí úprimná vďaka za odvedenú prácu.

Rovnako treba oceniť aj sprievodné slovo už skúseného a osvedčeného moderátora celého podujatia Stana Hajduka, pohotovo a často humorne reagujúceho na mnohé podnety zo strany súťažiacich či publika.

Každoročnou súčasťou Šebeškého Dňa detí sú aj stánky miestnych podnikateľov ponúkajúce široký výber výrobkov určených na zábavu a voľnočasové aktivity detí, ako aj stánky s občerstvením pre návštevníkov podujatia s ponukou viacerých jedál a nápojov.

Vďaka zodpovednému prístupu a pracovnému nasadeniu organizátorov podujatia, priaznivému počasiu, nezištným sponzorom a finančnému príspevku mesta Prešov aj tento rok sa podarilo zrealizovať vydarené podujatie, ktoré si v priebehu rokov získalo uznanie nielen medzi Šebastovčanmi, ale aj medzi návštevníkmi z blízkeho i vzdialenejšieho okolia. Všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom pričinili o jeho úspešný priebeh, patrí naše úprimné poďakovanie.

Marián Bilý

Vystúpenie folklórneho súboru Topľan z Giraltoviec malo veľký úspech u malých i dospelých divákov.

Foto: M. Bilý

Zinscenovaná rozprávka Martinko Klingáč v podaní manželov Maťufkvcov z divadla Portál mala u detí veľký úspech.

Foto: M. Bilý

Okrem tradičného maľovania na tvár sa s veľkým záujmom u detí stretlo aj copikovanie.

Foto: M. Bilý

Malí rytieri si v súbojoch v rámci súťažnej disciplíny Rytieri naozaj nič nedarovali.

Foto: M. Bilý

Finančná zbierka na uchovanie a opravu hrobu Mateja Huľu

Hrob Mateja Huľu z roku 1925 na cintoríne v Nižnej Šebastovej.
Foto: Benjamín Puškáš

Klub kresťanských seniorov a Občanov Slovenska v Nižnej Šebastovej sa obracia na všetkých Šebastovčanov s prosbou o dobrovoľný príspevok v rámci vyhlásenej finančnej zbierky na uchovanie a opravu hrobu Mateja Huľu, zastreleného účastníka „šebastovskej vzbury“ z júla 1925 pochovaného na šebastovskom cintoríne. Po neschválení oficiálnej žiadosti o finančný príspevok na uchovanie hrobu a zhotovenie náhrobného kameňa kompetentným orgánom mesta Prešov (keďže nejde o národnú kultúrnu pamiatku) sa členovia klubu rozhodli, že naň vyhlásia verejnú zbierku a po jeho zhotovení prevezmú patronát nad trvalou starostlivosťou o hrobové miesto s náhrobným kameňom M. Huľu.

Dvadsaťtriročného mládenca Mateja Huľu, ktorý tragicky zahynul pri spomínanej udalosti v roku 1925 pripomína pamätná tabuľa na priečelí šebastovského kostola, odhalená v roku 2005 pri príležitosti 690. výročia prvej písomnej zmienky o Nižnej Šebastovej. Oslavy výročia zorganizovalo mesto Prešov v spolupráci s vtedajšími miestnymi zástupcami v mestskom zastupiteľstve. Svojím finančným príspevkom do označenej pokladnice umiestnenej v miestnom kostole, za ktorý Vám vopred ďakujeme, pomôžete uchovať a primerane obnoviť pamätné miesto na šebastovskom cintoríne.

So súhlasom vedenia Klubu kresťanských seniorov a Občanov Slovenska v Nižnej Šebastovej
Marián Bilý

Vtip:

Dežo sa chváli pred kamarátmi:

- Viem sa výborne potápať. Vydržím pod vodou aj pol hodiny!
- To nie je možné! Pol hodiny pod vodou?
- No, veru! Trčí mi iba hlava.

Pán farár kráča po dedine a z jedného domu počuje strašný krik a plač. Vojde do domu a vidí ako muž hlava-nehlava bije svoju ženu. Muž, keď zbadá farára, vynájde sa: „Tak čo, pôjdeš do toho kostola alebo nepôjdeš, anciaša tvojho“...

					9		
5			2	7			
			6			7	3
8	2	6		4	7		
		7			6		
		3	7		8	9	5
4	1			6			
			1	5			7
		8					

Vydáva: OZ Naša Nižná Šebastová,
Včelárska 23, 080 06, IČO 42 341 418

Distribúcia bezplatne do poštových schránok. O vaše postrehy, názory a podnety sa môžete s nami podeliť na e-mailovej adrese:
nasaniznasebastova@gmail.com